

”Vi pratar bara lite om porr” – sociosemiotisk analys av Gro Dahles *Sesam Sesam*

Kännetecknade för Gro Dahles bilderböcker är att de inte värjer sig för att gestalta känsliga och komplexa ämnen. Agnes-Margrethe Bjorvande (2012) diskuterar relationen mellan far och son i *Den arge* (2003), som handlar om våld i hemmet, och om pojken Boj kommer att reproducera faderns beteende fastän berättelsen till synes slutar väl. I Dahles *Sesam Sesam* (2017) är det internet som ett slags magisk port till en besynnerlig vuxenvärld som står i centrum. Den handlar om hur pojken Al blir påkommen av sin mor när han tittar på pornografi på nätet, moderns reaktion och samtalet mellan Al och hans storebror Kas om vad porr egentligen är. Precis som i *Den arge* gestaltas ett brett känsloregister ur barnets perspektiv: spänning, nyfikenhet, äckel och skam men den visar också hur barn och vuxna kan diskutera dessa känslor. I denna studie kommer jag att visa hur Dahles text och Kaia Dahle Nyhus illustrationer skapar ett expressivt formspråk genom att framhäva, tona ned eller problematisera värderingar, attityder och reaktioner. Jag kommer också att visa hur text och bild väcker engagemang och bjuder in läsaren till reflektion. Dessa infallsvinklar är intressanta ur ett litteraturdidaktiskt perspektiv eftersom de uppmärksammar hur semiotiska resurser rymmer olika betydelsepotentialer för att gestalta och problematisera känslor i berättelser som kan uppfattas som provocativa. Frågorna jag ställer är: Hur används skrift och bild för att förstärka eller försvaga olika reaktioner, attityder och värderingar? Hur används skrift och bild för att skapa engagemang? Vilka litteraturdidaktiska möjligheter och utmaningar rymmer texten? Teoretiskt och metodologiskt utgår jag från apprasialteori (Martin & White 2005) som tar sikte på attityd, dialogicitet och gradering i text. Vidare använder jag en sociosemiotisk analysmodell (Kress & van Leeuwen) som är en grammatik för text- och bildanalys och som liksom apprasialteori har sin grund i Hallidays språksyn.

Bjorvande, Agnes-Margretha, “Do Sons inherit the Sins of their Fathers? An Analysis of the Picturebook *Angry Man*”, *New directions in picturebook research*, Teresa Colomer, Bettina Kümmerling-Meibauer & Cecilia Silva-Diaz (red.), London & New York: Routledge 2010.

Dahle, Gro, *Den arge*, Göteborg: Daidalos 2009.

Dahle, Gro, *Sesam Sesam*, Göteborg: Daidalos 2018.

Kress, Gunther & van Leeuwen, Theo, *Reading Images. The Grammar of Visual Design*, 2 uppl. London & New York: Routledge 2006.

Martin, James R. & White, Peter R.R., *The Language of Evaluation: Appraisal in English*, New York: Palgrave 2005